

Tīriem savās domās, skaidriem savās sirdīs

Izglītības ministra prof. A. Tenteļa runa atturības dienā.

Nacionālā operā svētdien notika Rīgas latviešu skolu atturīgās jaunatnes sanākums. Tajā ieradās izglītības ministrs prof. A. Tentelis, tautas labklājības ministrs J. Volonts, Rīgas pilsētas galva R. Liepiņš, Preses un biedrību departamenta direktors M. Jansons un ap 1.000 pamatskolu skolēnu ar skolu pārzīņiem un skolotājiem. Sanākumi atklāja izglītības ministrs prof. A. Tentelis, sacīdams šādu runu:

«Šodien man ir prieks uzrunāt un apsveikt Jūs, mūsu galvas pilsētas latviešu pamatskolu atturīgo jaunatni. Ikgadus jūs sarakojat šos svētkus un lielā skaitā pildāt šo lielo namu. Jūs nākat vienas idejas vadīti, nākat svinēt šīs idejas jauno gada dienu, nākat stiprināties paši kalpošanā idejai un arī citus pievilkt šajā kalpošanā. Jūsu karogā rakstīta atturība; atturību jūs sekmējat un atturībā mācāt arī citus. Bet atturība ir ļoti plašs jēdziens. Atturēties var no visa kā — var atturēties no dzeršanas un ēšanas, var būt atturīgs satiksmē ar citiem cilvēkiem, atturīgs draudzībā un naidā, izpriecās un rotaļās, sportā un arī darbā; var atturēties arī cītiem sniegt palīdzību. Kas lai uzskaita visas darbības, kur cilvēks var parādīt savu atturību? Mēs redzam, ka vienreiz atturība var būt slavējama, bet otrreiz tā ir smādējama. Jūs paši tomēr gribat, lai jūsu atturība nevienam nenestu ļaunu un nekaitētu, bet gan nestu jums pašiem, jūsu ģimenēm, jūsu tuvākiem, cik vien iespējams labu.

Jūsu pirmais un tuvākais mērķis ir atturēties no reibinošiem dzērieniem, atturēties no šī lielā ļaunuma un posta nesēja tautām un atsevišķiem cilvēkiem. Mēs gan neatradīsim nevienu, kas alkohola lietošanu atzītu par labu, bet tomēr mēs redzam, cik ļoti šis netikums izplatīts, cik daudz cilvēku kalpo nevis atturībai, bet netikumam. Kāpēc tas tā, ja viņi visi atzīst reibinošu dzērienu kaitīgumu? Es gribētu apgalvot, ka viņi visi būtu gatavi atturēties no alkohola, bet viņus pievelk ne-labais sabiedrības ieradums un vēl vairāk — viņu pašu rakstura vājums. Viņu vājais raksturs ievieļ tos īslaicīgu baudu lokā un nelaiž vaļā, kaut gan viņi labi redz,

kādā postā viņi iestīguši, ka postā viņi ievieļ arī savus tuviniekus un kaitē saviem vismīļākiem cilvēkiem.

Tāpēc, mīļā skolu jaunatne, gādā un rūpējies, ka tev pietiktu rakstura atturēties, pietiktu spēka un gribas visu mūžu palikt uzticīgai savam cēlajam nodomam — nebaudīt nekad reibinošus dzērienus. Lai jūs stiprina un atbalsta jūs vecāki un audzinātāji skolā, mājā un ikkatrā vietā. Tad jūs izaugsiet stipri raksturā un varēsiet atturības lauku un ideju izveidot un paplašināt.

Jūs varēsiet savu atturības gribu parādīt, pārnesot to arī uz kādu citu sabiedrisku ļaunumu, piem. uz smēķēšanu. Ir apsveicama parādība, ka smēķētāju skaits sabiedrībā mūsu dienās arvien mazinās, tomēr viņu vēl ir ļoti daudz. Smēķē vīrieši, smēķē sievietes, kas jau pavisam nepatīkami. Un jaunatne arī sāk mēģināties, sākumā paslepeni, vēlāk arvien atklātāk. Tāpat kā alkohola lietošana, arī smēķēšana saindē cilvēka ķermeni, bet sevišķi lielā mērā tā kaitē līdzcīvēkiem, kas nesmēķē.

Varētu pievest daudzus piemērus un uzskaitīt visādus atturības veidus, bet to atstāju jums pašiem. Jums jāiemācās valdīt pār savām kaislībām, jābūt kungiem un pavēlniekiem par savu miesu, par savām iegribām, par savām domām. Jums jābūt tīriem savās domās, skaidriem savās sirdīs, stingriem savā gribā — tad nebūs grūti izvest un realizēt jūsu atturības ideālus, pie tam tos arvien izveidojot un paplašinot. Tad jums tagad un vēlāk nebūs jātaisa sev pārmetumi, tad jūs nekaitēsiet ne sev, ne tuvākiem. Tad jums atliks daudz vairāk laika darbam un ļaunam un vēlāmai izpriecai. Neaizmirsīsim, ka darbs lielā mērā var veicināt jūsu atturību, tāpat kā atturība vienmēr veicina darba spējas un darba prieku. Atturība bieži vien ir labākā rekomendācija vietā un darbā. Atturīgs cilvēks ir veselīgāks un nodrošina sev garāku mūžu. Cik daudz laba cilvēks nevar padarīt par tā saucamo pagīru laiku vien!

Mūsu jaunajā Latvijā, Latvijā pēc 15. maija, kuŗu nodibinājis mūsu Vadonis Valsts Prezidents Kārlis Ulmanis, mums vajaga darba cilvēku ar skaidrām galvām